

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROSKE

„TOVARIŠI! BITI BOREC, AKTIVIST OSVOBODILNE FRONTE V TEŽKIH, TODA SLAVNIH DNEH OSVOBODILNE VOJNE — TO JE VELIKA ČAST.“

Edvard Kardelj, septembra 1. 1944.

LETNIK II.

DUNAJ, V TOREK 4. III. 1947

ŠTEV. 12. (40)

Utrujmo in krepimo OF

OF je nastala v najtežjih dneh naše zgodovine. Kot borbena organizacija nove, posebne vrste in povsem različna od nekdanjih politič. strank naše preteklosti je združila vse zavodne Slovence in ostale antifašiste v boju proti fašizmu. Kot del osvobodilnega gibanja vseh jugoslovanskih narodov je doprinesla velik delež k skupnim naporom svobodoljubnega človeštva za uničenje nacizma. S ponosom lahko trdimo, da je naša OF skupaj z našimi partizanskimi enotami predstavljala edino učinkovito oboroženo gibanje v borbi proti nacizmu na ozemlju današnje Avstrije.

Dogodki po končani vojni so nam koroškim Slovencem pokazali, da se bomo morali z nezmanjšano odločnostjo boriti še naprej za narodnostne in socialne pravice in za popolno iztrebljenje ostankov nacizma. Borba za popolno osvoboditev in priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji je postala glavna naloga naše OF. Kljub vsem oviram, s katerimi se mora boriti OF in vse slovensko ljudstvo na Koroškem v obrambo svojih pravic, je OF dosegla velike uspehe v delu za dvig narodne zavesti koroških Slovencev in v razkrinkovanju nazadnjaške politike današnjih oblasti na Koroškem. V tem delu si je OF pridobila še večje in še globlje simpatije koroških Slovencev in vsega antifašističnega prebivalstva.

Te simpatije in globoka povezanost koroških Slovencev s svojo OF pa se prav posebno kaže sedaj, odkar se je ob zasedanju londonske konference ponovno razplamtel borba za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji. To prihaja do izraza na vseh prireditvah in pri vseh manifestacijah priključitvene volje koroških Slovencev. Tudi marsikdo, ki je doslej stal ob strani, v tej zgodovinski uri pristopa v vrste članov OF. Povsod se v našo ljudsko organizacijo vpisujejo novi člani, to so ljudje, ki jih je borba za rešitev Koroške opozorila na veliko odgovornost, ki jo vsi skupaj nosimo pred zgodovino za usodo svojega naroda.

Izreden porast članov OF v zadnjem mesecu je dokaz pravega spoznanja našega ljudstva, da v naši borbi za osvoboditev in priključitev k Jugoslaviji ne sme nihče stati ob strani, ampak da je treba združiti vse naše sile. Ta pojav je tudi dokaz velikega zaupanja koroških Slovencev v OF, ki si ga je pridobila v dosednji borbi.

Ta duh moramo razviti še bolj in ponesti ne samo v zadnjo koroško vas, ampak tudi do zadnjega koroškega Slovence antifašista.

Vsaka organizacija OF mora zato v tekmovanju smatrati kot eno glavnih nalog pridobivanje in politično vzgojo novih članov.

Zlasti moramo posvečati vso pozornost organizaciji antifašističnih žena. Ne smemo pozabiti, kako velika je bila pomoč naših mater, sester in žena v času vojne! Kako velika je bila njihova požrtvovalnost in odločnost! In ali ni danes prav tako vsaka mati enako zaskrbljena za usodo svojih otrok, ali ni prav tako danes vroča želja vsake slovenske matere, da bi njeni otroci v svobodni domovini doživeli lepše in srečnejše dni? Vsa ta skrb mora priti do izraza v organizirani borbi vseh antifašistk za pravičen

Zanikanje krivde ne more ovreči odgovornosti

Dodatna jugoslov. spomenica o krivdi Avstrije

V zvezi z izjavami in spomenico avstrijske delegacije, ki zanika sleherni odgovornost Avstrije zaradi njene udeležbe v vojni na strani Hitlerjeve Nemčije v splošnem in zaradi napada na Jugoslavijo in okupacije jugoslovanskega ozemlja, je izročila jugoslovanska delegacija konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Londonu novo spomenico o odgovornosti Avstrije zaradi udeležbe v Hitlerjevi napadalni vojni. Nota navaja stališče delegacije in izpodbija nevzdržne avstrijske argumente, ki imajo za cilj, da bi se izognili tej veliki odgovornosti.

Nota poudarja naziranje jugoslovanske delegacije, da moskovska deklaracija jasno kaže na to, da izvira ta odgovornost ravno iz zadržanja avstrijskega ljudstva. Moskovska deklaracija opozarja Avstrijo, da se bo pri končnem obračunu upošteval njen doprinos k lastni osvoboditvi.

Število nacistov v Avstriji — pravi nota dalje — je bilo zelo veliko. Po poročilu avstrijskega notranjega ministrstva je bilo v Avstriji do novembra 1946 registriranih 536.660 nacistov. Če se upoštevajo še člani vseh drugih nacističnih organizacij, potem je jasno, da število nacistov v Avstriji v sorazmerju s številom prebivalstva ni bilo manjše od števila v posameznih deželah Nemčije.

V zvezi z udeležbo Avstrije pri Hitlerjevem napadu in okupaciji Jugoslavije poudarja nota, da je jugoslovanska vlada navedla konkretne podatke o odstotkih Avstrijcev v posameznih nemških vojni enotah, ki znašajo 80 odstotkov, 60 odstotkov in nad 50 odstotkov. To dejstvo je najboljši dokaz za izredno pomembno udeležbo Avstrijcev pri Hitlerjevem napadu in v borbi proti narodno osvobodilnemu gibanju Jugoslavije. Avstrijski general von Löhr, von Rendulic in Glaise von Horstenau so bili na najvišjih položajih okupiranih oze-

mir in za izpolnitev najsvetlejših ciljev našega osvobodilnega boja.

Pred nami je 8. marec, mednarodni praznik vseh antifašističnih žena. Posebno v pripravah na ta dan, naj vse organizacije OF, predvsem pa odbor AFŽ poučijo sleherni slovensko ženo in sleherni antifašistko o naši borbi in o borbi vseh naprednih žena sveta za boljšo bodočnost človeštva.

Vse naše matere, žene in sestre naj spoznajo, da so tudi one odgovorne za osvoboditev svojega naroda in da jih kliče OF na veliko delo.

Utrujmo vsestransko in krepimo svojo OF! Utrujmo jo z delom v svoji silni borbi in s tekmovanjem v izpolnjevanju vseh naših velikih nalog. Okrepimo pa jo tudi z novimi člani in s tem, da bomo k delu v naše odbore in organizacije pritegnili nove sile. Naj bo to ena izmed glavnih nalog vseh organizacij OF in naloga vsakega člana in članice, da bo v delu zaživel geslo: »Vse za priključitev k Titovi Jugoslaviji.«

melj Jugoslavije ravno zato, ker so kot Avstriji veljali za boljše poznavalce razmer na Balkanu, kakor je to izpovedal von Löhr sam o sebi na sodni razpravi v Beogradu. Pri tem je značilno dejstvo, da so imeli vsi trije generali tudi pred »Anschlussom« visoke službene položaje v republiki Avstriji. Dokazano je, da so Avstriji kot pripadniki hitlerjevskih tolp izvajali v Jugoslaviji množične

pokolje, požige velikih področij, streljanja ujetnikov in deportacije prebivalstva.

Nota poudarja, v zvezi s hitlerjevskim napadom in z okupacijo Jugoslavije, da je imel avstrijski element pri nacističnem zaslužjevanju in iztrebljanju skoraj izključno odločilno vlogo na ozemlju severne Slovenije, ki sta jo takoj anektirali avstrijski deželi Štajerska in Koroška.

Cilji „demokratske“ Avstrije istovetni z nacističnimi

»Današnja Avstrija — pravi nota — ne obsoja tega režima iztrebljanja, nasprotno, strinja se z njim in ga jemlje za svoj cilj.«

Jugoslovanske teritorialne zahteve temeljijo na dejstvu, da živijo Slovenci na zahtevanem ozemlju strnjeno in v množicah, da so bili narodno podjarmljeni in da so se proti temu podjarmljenju borili vedno, zlasti pa v drugi svetovni vojni. Jugoslovanska zahteva po reparacijah in po razorožitvi Avstrije temelji na odgovornosti Avstrije.

Koroški Slovenci, pravi nota dalje, so bili edini del prebivalstva Avstrije, ki je nudil splošni narodni odpor proti nacizmu, sprejel oborožen upor proti nacistom in ga žilavo vodil od 1942. do 1945. leta. S to borbo je vzel velike dele nemške vojske. Koroški Slovenci so dejansko prispevali k zavezniški borbi.

Avstrijska spomenica gre molče mimo teh bojov ali pa celo poskuša z njimi podkrepiti izostali doprinos Avstrije k lastni osvoboditvi.

Narodno - osvobodilna borba jugoslovanskih narodov, katere sestavni del je bila borba koroških Slovencev, je nudila avstrijskim protifašistom vsako možno pomoč. Avstrijske odporiške skupine na Koroškem so se v tem pogledu opirale na narodnoosvobodilno gibanje koroških Slovencev. Žal te skupine niso uživale nobene

zadostne podpore s strani avstrijskega prebivalstva, čigar miselnost je v veliki meri zastrupil nacizem. V tem je glavni vzrok, da je bil doprinos Avstrije k njeni lastni osvoboditvi tako neznačen.

Glede odgovornosti sedanega avstrijskega režima na Koroškem opozarja jugoslovanska nota na to, da so koroški germanizatorji, ki bi danes radi obdržali oblast nad koroškimi Slovenci, bili aktivno na strani Hitlerjeve Nemčije ali pa pasivno čakali na konec vojne, medtem ko so se koroški Slovenci z orožjem v roki borili in umirali za svobodo. Glavni zastopnik nacistom prijaznega režima na Koroškem, sedanji deželni glavar Hans Piesch, je bil med vojno aktiven kolaboracionist.

Nota nadalje pripominja, da slovenska posestva, ki jih je razlabil in zaplenil nacistični režim, še danes niso vrnjena Slovencem. Uredba o uvedbi dvojezičnega pouka, ki se nanjo sklicuje avstrijska vlada, se je izvedla samo v devetih šolah in germanizatorji napovedujejo, da bo ta uredba ostala v veljavi samo do odhoda zavezniških čet s Koroške.

Iz borbe koroških Slovencev na eni strani in iz odgovornosti Avstrije na drugi, kakor tudi zaradi dejstva, da sedanja koroška vlada prav tako ravna s koroškimi Slovenci kakor nacistični režim, jasno sledi, da bi pomenilo pustiti koroške Slovence pod Avstrijo isto kot prepustiti jih maščevanju koroških nacistov. (TANJUG)

Žene Slovenske Koroške bomo praznovalle 8. marec v znamenju borbe za pravično, demokratično ureditev sveta

KOROŠKE ŽENE MEDNARODNI DEMOKRATIČNI FEDERACIJI ŽENA

Pokrajinski odbor Antifašistične fronte žena za Slovensko Koroško pošilja Mednarodni demokratični federaciji žena, ki te dni zaseda v Pragi, pismo, iz katerega posnemamo:

»V oboroženi borbi slovenskega naroda smo tudi žene Slovenske Koroške doprinesle težke žrtve za uničenje fašizma in za vzpostavitev demokratičnega mira v svetu. Ogromno število žena je moralo zaradi svoje protifašistične miselnosti v ječe, nemalo število jih je bilo izseljenih, mnoge izmed njih celo noseče in z dojenčki. Koncentracijska taborišča in ječe so se polnile z našimi ženami, število drugih žrtev iz tistih dni ni majhno.

Z orožjem v roki so šle žene Slovenske

Koroške v boj proti fašizmu, da pribore svojim otrokom in vsemu človeštvu mir in svobodo. Mnogo žena je padlo v tej borbi in njihovi grobovi so raztreseni po vsej Koroški. Znani so primeri, da so žene pustile doma leto dni stare otroke in šle v borbo. SS-ovske zveri so streljale celo matere, ki so držale svoje dojenčke v rokah, pa tudi pred 80-letnimi stankami se niso ustavile. Toda vse to v nas, ženah, ni ubilo volje in vere v zmago. Žene po vsej Koroški so v osvobodilnem gibanju sodelovale s podpiranjem partizanov, z obveščevalno in kurirsko službo in tako dejansko pomagale na Slovenskem Koroškem uničiti fašizem. Toda konec vojne nam ni prinesel uničenja fašizma, svobode in priključitve k matič-

ni d. želi Sloveniji v okviru FLRJ za kar smo se na Slovenskem Koroškem borile. Nasprotno, dve leti po končani vojni ugotavljamo:

Položaj se za nas, koroške Slovence, še nič ni izboljšal, ampak je ostal enak kakor prejšnja leta. Oblasti še vedno ščitijo znane nacistične elemente. Šole, na katerih poučujejo še vedno učitelji iz fašistične dobe, so ostale pomembne slovenske mladine. V deželi neprenehoma zapirajo slovenske protifašiste. Tako je bila na primer bivša partizanka Vida — Anica Šporn po zločinu fašizma že 21-krat aretirana. Prepovedane so antifašistične organizacije, kakor na primer Društvo izseljencev za Slovensko Koroško. Društvo političnih internirancev in obsojencev za Slov. Koroško ter Društvo koroških partizanov. Varnostni direktor za Koroško je označil Antifašistično fronto žena za ilegalno in prepovedano organizacijo, kljub temu, da je nastala že v času najhujšega nacističnega nasilja leta 1942. Zato pa imajo fašisti možnost, da se organizirajo v raznih „Vereinih“. Številni inozemski fašisti pa uživajo zaščito avstrijskih oblasti in neprenehoma ogrožajo naše prebivalstvo. Zato tudi me žene ne bomo odnehale s svojo borbo za demokratične pravice.

Žene Slovenske Koroške se obračamo na Mednarodno demokratično federacijo žena, da podpre našo borbo za združitev vsega slovenskega naroda v FLRJ, saj smo se za ta cilj borile v vrstah jugoslovanske armade pod vodstvom maršala Tita in hočemo, da bodo po vsem tem trpljenju naši otroci rasli v svobodi.

Prepričane smo, da bo Mednarodna demokratična federacija žena izkoristila vse možnosti, da nas podpre v naših pravičnih težnjah.

Demokratična rešitev vprašanja Slovenske Koroške bi pomenila doprinos k miru in vzpostavitvi bratskih odnosov med slovenskim in avstrijskim ljudstvom.

Tudi me, žene Slovenske Koroške, bomo praznovali 8. marec v znamenju borbe za pravično, demokratično ureditev sveta in v znamenju svoje borbe za osvoboditev in priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Britanske in avstrijske oblasti nameščajo na Koroškem vojne zločince iz Jugoslavije

Znano je, da je na Koroškem še vedno, ne samo na svobodi, ampak celo v javnih in drugih službah precejšnje število vojnih zločincev in fašističnih emigrantov iz Jugoslavije. Celo list britanske obveščevalne službe „Koroška kronika“ urejujejo taki elementi; prav tako so zaposleni pri manjšinskem referentu koroške deželne vlade, nekdanjemu Heimatbundu in sodelavcu nacistične „Kärntner Zeitung“. Britanske oblasti so ponovno izpustile vojnega zločince dr. Ludvika Puša, šefa informativne pisarne v Ljubljani, torej šefa centra domobranske obveščevalne službe, ki je delovala po navodilih in v tesnem sodelovanju z gestapom, z utemeljitvijo, da so avstrijske oblasti zaprosile za njegovo izpustitev, da bi lahko nadaljeval s poučevanjem na gospodinjstvi šoli v St. Petru pri St. Jakobu.

Cela vrsta vojnih zločincev pa se skriva pod zaščito cerkvenih krogov, ne samo v škofijskem dvorcu in samostanih, ampak so tudi nastavljeni kot dušni pastirji po koroških farah in podtalno delujejo proti novi Jugoslaviji. Vojni zločinci in emigranti iz Jugoslavije so nastavljeni kot župniki in kaplani v Škocijanu, Dobri vasi, Bukovju, Šmihelu, Zelimljah, Kotmari vasi in Pliberku. Med njimi deluje kot kaplan tudi zloglasni morilec Lavrih Janez, ki se skriva pod imenom Janežič. Lavrih je bil v Sloveniji eden največjih zločincev med belogardističnimi duhovniki na Dolenjskem. Od začetka 1942 je deloval kot organizator belogardističnih izdajalskih vojaških enot na Dolenjskem in v Suhi Krajini, katerim se je pozneje pridružil kot vojaški kurat.

Grobar Avstrije pred sodiščem

Na Dunaju se je pričela 26. februarja sodna razprava proti zadnjemu zunanemu ministru Schuschniggove vlade, vojnemu zločincu in veleizdajalcu dr. Guidu Schmidt u. 41 strani dolga obtožnica ugotavlja, da je Schmidt kot zunanji minister zavestno vodil politiko tako imenovane »nemške poti« in po navodilih svojega prijatelja Papena ter s pomočjo svojih ilegalnih zvez z Goeringom in avstrijskimi ilegali Rainerjem, Seyss-Inquartom in dr. Muehlmannom s pogodbo 11. julija 1936 Avstrijo zunajpolitično izoliral in jo napravil zrelo za »Anschlus«, za katerega se je zavzemal tudi v svojih govorih.

Schmidt je na vse obtožbe odgovoril, da se nikakor ne čuti krivega in da je vodil zunanjo politiko sporazumno s Schuschniggom, ki je Avstrijo prav tako gledal kot »drugo nemško državo«. Očitek, da je deloval za »Anschlus«, skuša opravičiti s sklicevanjem na dr. Seipla in dr. Rennerja, ki sta bila istega mnenja. Obravnava je razkrinkala tudi izdajalsko vlogo »heimwehrovskega kneza« Starhemberga, ki je imel prav tako zvezo s Papenom in je slednjemu celo predlagal spojitev vseh avtoritarnih držav. Razprava je pokazala, da so v Avstriji že dolgo pred »Anschlusom« bili na odločilnih gospodarskih in državnih položajih ljudje, ki so bili v službi nemškega imperializma in sovražniki demokracije. V tej zvezi se ime-

Pod krinko »borbe za vero« je na stotine zaslepljenih kmečkih fantov pognal v pogubonosno izdajstvo. Jugoslovanska komisija za ugotavljanje vojnih zločinov ima mnogo dokazov, da je Lavrih sodeloval pri zločinih nad ujetimi partizani, da je zakrivil smrt in preganjanje številnih zavednih slovenskih družin in da je svoj duhovniški vpliv izbral za propagando proti osvobodilnemu gibanju. Tega zločinca so sedaj pod drugim imenom nastavile cerkvene oblasti in takoj je poizkušal dobiti svoj vpliv v političnem in prosvetnem življenju koroških Slovencev.

Prav tako po nalogu škofijskega ordinariata deluje in vrši protijugoslovansko propagando belogardistični emigrant p. Odilo Hanšek. Cela vrsta vojnih zločincev in kolaboracionistov, ki se svobodno gibajo na Koroškem, pa je zaposlenih v raznih drugih javnih in privatnih službah. Tako: Kobentar Jože, domobranski oficir, zdaj v Zahomcu, dr. Viktor Draksler, pripravnik NSDAP v Kranju, sedaj notar v Rožku, Kač Franc, vojni zločinec, sedaj v Podlublju; inž. Lambert Muri, sedaj pri župniku v Djekšah; Praer Franc, sedaj v službi v Velikovcu; Slak Franc, vojni zločinec, sedaj v službi v Velikovcu; Breznik Fr., vojni zločinec, v službi v Celovcu; Novak Nande v Šmihelu itd.

Vsa ta dejstva dokazujejo, da odgovorne oblasti v času od konca vojne niso podvezle potrebnih mer proti vojnim zločincem in kolaboracionističnim emigrantom na Koroškem.

nujejo predvsem Gleise-Horstenau, Fischboeck, Apold in Schoeller, ki so zahtevali priključitev Avstrije k rajhu. S pogodbo 11. julija 1936 so dobili nacisti po tako imenovanih »Volks-politiške Referate« tudi glavna mesta v »domovinski fronti«. Tako je razumljivo, da Avstriji ni bilo treba pristopiti k paktu proti kominterni. Nemčija je imela Avstrijo že popolnoma v rokah in vprašanje »Anschlusa« je bilo samo vprašanje časa. Schmidt odklanja tudi vsako odgovornost za »julijsko pogodbo«, ki je bila sklenjena na Schuschniggovo pobudo in ki jo je v prvi vrsti pripravil poslanik Tauschitz (ki je prevzel z deželnim glavarjem Pieschom oblast iz Rainerjevih rok; danes je spet na svobodi!) ali pa njegov predhodnik Berger-Waldeneegg, ki je danes v Rimu.

Sovjetski tisk pozorno spremlja to sodno razpravo in predvsem obsoja njeno tendenco. Proces je v majhnem prostoru, kamor gre komaj 100 ljudi. Čuti se težnja, da bi ga skrili pred široko javnostjo. Obtožnica sama izdaja smer, ki jo ima že »rdeče-belo-rdeča knjiga«. Pri vsaki priložnosti poudarja »odpor Avstrije proti hitlerizmu«. Hkrati je opaziti željo, da bi oprali Schuschnigga in njegove sokrivce ter jih odvezali odgovornosti. To se nanaša tudi na tiste, ki še danes igrajo znatno vlogo v političnem življenju Avstrije.

NACRT NACISTIČNEGA TRUSTA POD OKRILJEM OeVP

Komaj so sklenili zakon o nacistih, že je razvila OeVP-jevska „Gospodarska zveza“ v svojem glasilu „Gospodarstvo“ zanimiv načrt, za katerega se zlasti vnema inženir Raab kot njegov zagovornik v Zvezni zbornici za trgovino in industrijo. Ta načrt ima namen, da varuje nacistične podjetnike in vodilne nacistične strokovnjake. Avstrijska ljudska stranka (OeVP) zagovarja ustanovitev gospodarskega trusta, ki bi ga upravljal bivši nacistični veljaki skupno z OVP. Vsi nacistični obrati naj bi se združili v neke vrste akcijsko družbo, kateri bi OeVP dala firmo in varstvo in v kateri bi bili delničarji nacistični gospodarstveniki, ki bi jih morali po novem zakonu o nacistih odsloviti iz obratov.

Skupno z mogočniki OeVP-jevske „Gospodarske zveze“ bi v tej delniški družbi bili tudi nacistični podjetniki, ki bi tako zavarovali svoj dobiček in uveljavili svoj vpliv na vsa gospodarska področja.

Se nikoli ni prišlo tako jasno do izraza sodelovanje reakcionarnih gospodarskih OeVP-jevskih krogov z nacističnimi podjetniki in vodilnimi nacističnimi gospodarskimi funkcionarji, kot smo to videli v tem načrtu nacistov in pripadnikov ljudske stranke. Jasno je tudi, da bi izvedba tega načrta bila burka in izigravanje zakona o nacistih.

Avstrijska ljudska stranka je sedaj vnovič dokazal, da bo zakon o nacistih izigravala, da bo podpirala nacistične mogotce in da je zakon le pesek v oči demokratične javnosti.

Zakon o nacistih je avstrijska ljudska stranka že takoj ob sprejetju v parlamentu bojkotirala, sedaj kuje načrte, kako bi ga izigravala. Na ta način je postal brez-pomemben ter ne bo utiral poti pri demokratizaciji Avstrije.

BRITANSKE OBLASTI POTRJUJEJO DELOVANJE OBOROŽENIH TOLP NA AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKI MEJI

Kakor smo poročali, je jugoslovanska vlada naslovila na Medzavezniški kontrolni svet za Avstrijo dve protestni noti, ki obravnavata delovanje oboroženih tolp z vednostjo avstrijskih in zasedbenih oblasti na avstrijsko-jugoslovanski meji. Nekateri avstrijski, predvsem pa koroški reakcionarni listi so v zvezi s poročilom o obeh jugoslovanskih notah prinesli nesramna podtikavanja, ki so jih sposobni samo možgani, zastrupljeni z nacistično miselnostjo. Sedaj prinaša agencija ACA poročilo uradnih britanskih mest, v katerem je rečeno:

„Britanske vojaške oblasti so že nekaj mesecev vedele za dve taki tolp: ki sta nastopali tako v Avstriji kot v Jugoslaviji. Pri neki uspešni akciji proti eni teh tolp, ki jo cenijo na 30 ljudi, so britanske oblasti zajele 21 oseb.“ Druga tolpa, ki jo cenijo na 15 oseb, pa baje ni več na avstrijskem ozemlju.

PODTALNO NACISTIČNO GIBANJE V NEMČIJI

Mednarodni odbor za študij evropskih vprašanj je objavil novo poročilo o podtalnih gibanjih nacistov, ki pravi, da uhajajo še vedno mnogi Nemci preko Švedske in Italije v Južno Ameriko. Nekateri od teh so že trikrat menjali potne liste in narodnost. Glavni tajnik odbora dr. Robert Porel je izjavil:

„Imamo poročila po katerih obstojajo načrti za ponovno oživljenje nacizma, za ponovno vzpostavitev nemške vojaške sile, sabotažo izvoza premoga v zavezniške države in povrnitev nemške industrije in tovarniških naprav v nemške roke. Doslej je bilo prijetih samo 800 članov podtalnega gibanja. Temu gibanju pa pripada še na tisoče Nemcev in okupatorjevih sodelavcev v drugih deželah. Podtalno nacistično gibanje sestavljajo v glavnem SS-ovci, ki še niso bili aretirani.

AMERIKA BO UNIČILA MILIJON TON KROMPIRJA

Medtem ko po Evropi kot posledica razdejanih Hitlerjevih tolp še vedno razsaja lakota, prihajajo iz Amerike poročila, da je vlada ZDA odredila, naj se uniči en milijon ton krompirja, da bi ga ne bilo treba prodati po pre nizkih cenah. To se torej dogaja v tisti deželi, katere predstavniki iz dneva v dan zagotavljajo, kako popolna je „demokratična“ ureditev pri njih doma: kako hočejo pomagati opustošeni Evropi in kako jim je blaginja vsega človeštva pri srcu.

POLITIČNE VESTI

Bivši šef nemške vojaške uprave v Srbiji general-lajtnant Harald Turner in njegov namestnik dr. Georg Kissel se z 11 drugimi vojnimi zločinci zagovarjata pred vojaškim sodiščem v Beogradu. Turner je prišel v aprilu 1941 na izrečno Hitlerjevo željo iz Pariza, kjer je bil do tedaj šef vojaške uprave, v Beograd. Turner in Kissel sta s pomočjo gestapa in posebnih policijskih oddelkov zakrivila neštete krvave zločine. Obtoženci so med drugim sodelovali tudi pri deportaciji Slovencev v Srbijo in vzdrževali prijateljske stike z Mihajlovičevimi četniki.

Sodna razprava proti madžarskim fašistom se je pričela 27. februarja. Generali, ministri, diplomati in visoki uradniki bivšega režima so obtoženi, da so pripravljali po odhodu sovjetskih čet v maju državni udar, s katerim bi privedli nazaj Horthyja in Otona Habsburga. V zaroto so zapleteni vodilni činitelji stranke malih posestnikov (madžarska OeVP). Generalni tajnik te stranke Bela Kovacs je bil aretiran s 6 drugimi poslanci svoje stranke. Niti zarote proti demokratičnemu režimu na Madžarskem vodijo v Avstrijo, kjer se v britanski in ameriški coni skrivajo na gradovih svojih sorodnikov madžarski magnati. Madžarski konzul v Salzburgu Gellert, ki je kot opolnomočenec za repatriacijo vzdrževal zvezo med DP-taborišči in glavnim stanom zarotnikov v Budimpešti, je pobegnil v Pariz, ko je Madžarska zahtevala od Amerikancev njegovo izročitev.

Ameriški pisatelj o novi Jugoslaviji. Ameriški pisatelj in publicist R. John, ki je prispel pred nekaj dnevi v Sarajevo, je prepotoval vso vzhodno Bosno. V sarajevskem listu „Osvojenje“, ki je glasilo Ljudske fronte Bosne in Hercegovine, je 26. februarja opisal svoje vtise takole:

„Želim, da bi videla vsa Amerika to, kar sem videl jaz. Moja dolžnost je sedaj, da izve ameriško ljudstvo vse to, kar sem doživel in videl. Videl sem, kakšni zločini so se med vojno zgodili v tem delu Jugoslavije. Najbolj sem občudoval, kako dobiva nova Jugoslavija novo obliko. Bolnišnice, šole in podjetja so nastala čez noč. Nova in velika poslopja se gradijo na razvalinah starih. Prav tako se izgrajuje industrija. Duh današnje Jugoslavije se nikakor ne more primerjati z duhom stare Jugoslavije.“

Drobne novice

510 km dolga telefonska linija bo zgrajena na mladinski železniški progi Samac—Sarajevo. Ker je ta telefonska linija zelo važna za izvedbo del na mladinski progi, so sklenili, da jo bodo dokončno postavili do konca meseca marca. Za to linijo bo uporabljen najboljši material, ker bo služila tudi potem, ko bodo končana dela na mladinski progi.

Za mladinsko progo Drač—Elbasan se je doslej javilo že več ko 11.600 mladincev, od teh je 800 deklet.

Čehoslovaški list „Zemjedske noviny“, glasilo čehoslovaških kmetov, je prinesel članek o agrarni reformi v Jugoslaviji z naslovom „Nauk iz Jugoslavije“. V njem obravnava velikopotezno rešitev agrarnega vprašanja v tej državi in piše: Če potuješ po Jugoslaviji, vidiš povsod sadove pravne agrarne politike. Nekdanji siromaki so postali lastniki zemlje. To jih napolnjuje z velikim upanjem. Zdaj vedo, da so oni država, državo smatrajo sedaj za skupnost državljanov, zato so vedno pripravljene izpolnjevati svoje dolžnosti do nje. Zdaj delajo zase, za svojo vas, za vso deželo, za čast in slavo Jugoslavije.

Poštni in brzojavni promet je vzpostavila Jugoslavija z vsem svetom. V primeri z letom 1945 je lanski brzojavni promet v državi narasel za 100 odstotkov, medtem ko mednarodni radiografski promet prekaša predvojnega za 100 odstotkov. Od 1965 državnih poštinih uradov, kar jih je bilo 1938, je odprtih že nad 1800.

Tekmovanje jugoslovanskih ladjedelnic: Delovni kolektiv Jadranskih ladjedelnic v Splitu je pozval na tekmovalne delavce ladjedelnic na Reki, v Kraljevem, Tivatu in Čukarici pri Beogradu. Tekmovanje ima namen prekoračiti načrt za letno proizvodnjo. V prvem mesecu majskega tekmovanja so delavci Jadranskih ladjedelnic v Splitu povečali proizvodnjo za 5 odstotkov, izboljšali kakovost za 5 odstotkov in znižali proizvodne stroške za 4 odstotke.

★

OSVOBODILNA FRONTA

ki je kljub razkosanosti slovenskega ozemlja združila Slovence v krvavem štiriletnem, z neizmernimi žrtvami izpolnjenem osvobodilnem boju za zmago svobodoljubnih narodov proti okupatorju in fašizmu, proti njunim domačim blapcem, naglašajo z neuničljivo moralno pravico življenjsko zahtevo slovenskega naroda:

ZDRUŽITEV VSEH SLOVENCEV V FEDERALNI SLOVENSKI DEMOKRATIČNE IN FEDERATIVNE JUGOSLAVIJE.

(Iz pojasnil k temeljnim točkam OF slovenskega naroda, sprejetih na prvem kongresu OF v Ljubljani.)

„OF ni koalicija strank in še manj gibanje ene same stranke, na primer Komunistične partije, kar klevetniki OF tako radi pripovedujejo, ampak je vseljusko gibanje, ki spaja v sebi vse osnovne, ljudske, demokratične tokove v slovenskem narodu, ne glede na ideologijo. Demokratična ljudska zavest je prebudila naše osnovne ljudske množice in iz njih napravila enoto, ki je nihče ne bo mogel razbiti.“

E. Kardelj, novembra 1942.

Borba za dokončno iztrebljenje nacističnih elementov iz vsega javnega življenja in borba za izkoreninjenje nacionalsocialistične ideologije je prav tako osnovno načelo OF za Slovensko Koroško.

(Drugi člen Načel OF za Slov. Koroško.)

Varovanje, utrjevanje, poglobljanje, bratstva in enotnosti slovenskega in avstrijskega demokratičnega ljudstva — ene najznamenitejših, najvišjih pridobitev naše osvobodilne borbe — je obvezna zapoved za slehernega člana OF. Na osnovi ljudske demokracije se borimo za popolno enakopravnost slovenskega in avstrijskega ljudstva v političnem, upravnem, kulturno-prosvetnem in gospodarskem uveljavljanju.

(Tretji člen Načel OF za Slov. Koroško.)

Osvobodilna fronta se nepopustljivo bori proti slehernemu vplivu in pojavi, ki bi kalili enotnost ljudskih množic v borbi za resnično demokratične, socialne in narodnostne pravice.

(Četrty člen Načel OF za Slov. Koroško.)

Utrjevanje in razvoj narodnih odborov, od najnižjih do najvišjih, aktivizacija najširših ljudskih množic z ženami in mladino vred, to je program Osvobodilne fronte za uresničevanje načel demokratične ljudske oblasti.

(Šesti člen Načel OF za Slov. Koroško.)

„Osvobodilna fronta ni in ne sme biti nikakršno zgolj deklarativno dejanje. Resnični bojovníki OF so zgolj tisti, ki so dejansko pripravljene posvetiti vse svoje sile akciji za osvoboditev slovenskega naroda.“

E. Kardelj, avgusta 1941.

Po naši zemlji

Priprave za odhod združenega pevskega zbora na gostovanje po Jugoslaviji

Na povabilo Glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije je SPZ na Koroškem sklenila, da pošlje na gostovanje v Jugoslavijo svoj združení pevski zbor, sestavljen iz nekaj najboljših koroških zborov. V ta namen je vložila dne 27. februarja leta 1947 potrebno prijavo za 120 predvidenih udeležencev turneje na deželno policijsko direkcijo v Celovcu, nato pa še prijavo na notranje ministrstvo na Dunaju.

Dan odhoda je predviden za 20. marec tega leta. Kot vodje turneje so prijavljeni: Šimen Martinjak, podpredsednik SPZ, dr. Mirt Zwitter, tajnik SPZ; Hartman Zdravko, pevovodja združenega zbora.

Za gostovanje vlada tako med predvidenimi pevci kakor tudi med vsemi ostalimi koroškimi Slovenci izredno zanimanje.

Kako se godi na Koroškem partizanskim borcem

Kako se danes godi partizanskim borcem na Koroškem, priča primer Filipa Kolenika, rojenega 22. maja 1922 v Šmarjeti nad Pliberkom, bivšega partizanskega vodnika jugoslovanske armade.

Tovariš Kolenik je pobegnil iz nemške vojske 30. septembra 1944 in stopil v partizane. Nekaj časa je bil pri minerih, nato pa vodnik jurišne čete. 18. marca 1945 je bil ranjen v desno nogo in se je do konca vojne zdravil v skritem bunkerju, po osvoboditvi pa v nekem jugoslovanskem zdravilišču za invalide. Na svoj dom na Koroškem se je vrnil 2. oktobra 1945 kot tridesetodstoten invalid.

Takoj ko je prišel domov, je naletel pri krajevnih oblasteh na vse mogoče težave. Občinski tajnik Dunajčan Fink, bivši poročnik v nemški vojski, ga je celo zasliševal, zakaj je šel v partizane. Kakor pošiljajo vojne ujetnike, ki se vračajo domov, najprej v taborišča, so poslali tudi partizanskega borca najprej v taborišče na Blatu pri Pliberku, nato v St. Vid ob Glini. Tam je bil izpostavljen zasmehovanju nemških podoficirjev. Nekdo mu je prijateljsko svetoval, naj zamolči, da je bil partizan, če hoče priti hitro iz taborišča, in naj pove samo svojo prejšnjo vojaško številko v nemški vojski. In res je bil na ta način takoj izpuščen.

Novembra 1945 ga je prvič aretirala FSS. Bil je tri dni zaprt zaradi sodelovanja v OF, ker je ljudem pripovedoval o življenju v novi Jugoslaviji. Drugič so ga zaprli januarja 1946, ker je kot član odbora OF imel politične sestanke med Slovenci. Tedanji vodja FSS v Pliberku ga je posvaril: „Roke proč od te stvari, smeš brati samo list in poslušati radio.“ Tretjič so ga zaprli od 27. marca do 3. aprila 1946 zaradi zbiranja novih članov OF, ker se je oglašil na domovih ljudi, ki so se želeli vpisati v OF. Četrtyč so ga zaprli septembra 1946 pod pretvezo, da je bil v FLRJ in ga po šestih dneh spet izpustili.

Petič so ga zaprli novembra 1946 z izgovorom, da so bili na njegovem domu partizani iz Jugoslavije. Obdolžitev je prišla od avstrijskih policistov, aretacijo pa je izvedla FSS.

Šestič so ga zaprli 2. februarja 1947. Na neki svatbi v Pliberku je prišlo do prepira med angleškimi vojaki in njim. Vojaki so ga podrli na tla, pomandrali s čevlji in ga pretepli do nezvesti. Ko se je sosed Kos Aleš potegnil zanj, so še njega pretepli in mu s puško zbili nekaj zob.

V zaporu so ravnali s partizanom Kolenikom slabše kot z nacisti. Že drugi dan, ko je bil še ves izmučen od prestanega nasilja, je moral s svojo bolno nogo znositi 1000 kg premoga v drugo nadstropje, medtem ko je istočasno neki nacist sedel brez dela v zaporu.

Ko je marca 1946 vložil prošnjo za invalidnino, je občinski tajnik Fink zahteval, naj podpiše, da se je boril za „nedeljeno Koroško“ v Avstriji. Tudi ko je zaprosil za lovski list, mu je predsednik OeVP za Pliberk, Loigge, dejal: „Podpiši se, da si se boril za Avstrijo in da se odrečeš Jugoslaviji.“

Hiša partizana Kolenika je imela od zlo- ma nacizma pa do danes že pet hišnih preiskav.

CELOVŠKA SA JE POŽIGALA SLOVENSKE VASI V JUGOSLAVIJI

V oktobru 1944 so oddelki celovške SA skupno z SS-ovsko policijo požgali slovensko vas Solčavo in gorske kmetije po Logarski dolini. S teh roparskih pohodov so se vračali preobloženi s plenom, s seboj so privlekli naropano živino in nešteto nesrečnih ljudi — civilistov — iz požganih krajev.

Eden izmed vodij celovške SA, ki je v nacistični dobi organiziral redne nedeljske pohode v Slovensko Koroško in je svoje oddelke spremljal celo na vojne pohode v

Jugoslavijo, sedi še danes mirno in nekaznovano doma.

Inženir Holitsch Peter, Celovec, August-Jakschstrasse 64, bivši vodja celovške SA, je ohranil svojo funkcijo do konca vojne. Že leta 1941, ko je vojni zločinec Ley nastopil na Novem trgu v Celovcu, je Holitsch poveljeval častni četi SA. Vso vojno je vestno in marljivo opravljal svoje posle v pisarni NSDAP v Linsengasse.

Vsako nedeljo so se sestali Holitsch in njegova pajdaša Banko Ernest in Serja, oboroženi z avtomatičnimi pištolami, že ob 7. uri zjutraj pred Holitschevim stanovanjem, odšli nato skupno na Novi trg, kjer jih je čakala četa celovške SA, navadno kakih 200 mož. Ob 8. uri je nato vsa težka oborožena tolpa na avtomobilih oddrvela na lov za partizani.

Sredi popoldneva so se navadno vračali polno naloženi avtomobili s takih izletov. Z njih so napodili ujetnike — slovenske civiliste in jih predali gestapu. Naropano blago pa so si razdelili med seboj.

Ta „častivredni“ vodja SA je bil nekaj časa interniran v Wolfsbergu, nato pa kmalu izpuščen. Sedaj živi v svoji vili, kjer stanuje tudi neki častnik britanske armade.

OB PLEBISCITU SO VOLILI TUDI MRTVI

V občini Ruda je leta 1920 glasovalo za Avstrijo celo več mrtvih. Več desetih ljudi je prišlo in glasovalo za Avstrijo, ki jih nihče ni poznal in nikoli videl. Ali so bili tam rojeni ali ne, v imeniku so bili. To samo v eni občini in v drugih je bilo prav tako.

ŠKOFIČE

Na pustno nedeljo nas je razveselila naša mladina s peštrim in bogatim sporedom. Nastopili so tudi naši mali pionirski in koražni zakrožili dve pesmici. Tako igralci kakor pevci so zadovoljili občinstvo. Pričakujemo, da bodo naši mladinci in mladinke postali kmalu prosvetni udarniki.

KMEČKA ZVEZA ZA SLOV. KOROŠKO naznanja:

da bo priredila dvodnevne strokovne tečaje iz sadjarstva, živinoreje in poljedelstva. Tečaji bodo:

- 7. in 8. marca v Maloščah pri Magru;
- 10. in 11. marca v Svečah pri Adamu;
- 12. in 13. marca v Borovljah, gostilna „Pri pošti“.

Začetek vselej ob 9. uri dopoldne. Referenti: inž. Marko Polcer za sadjarstvo, Franc Wernig-Kočuški za poljedelstvo in živinorejo.

★

Koroška V BORB

Osvobodilna fronta - tradicionalen nosilec svobode

„Osvobodilna fronta je v dneh najhujšega nacističnega nasilja na Koroškem navezala na politično tradicijo koroških Slovencev, ki so se že celo stoletje borili proti načrtnemu raznarodovanju za svoje narodne pravice, in povedla v oborožen odpor najboljše sinove slovenskega koroškega ljudstva, ki so se kot partizani borili na strani zaveznikov za svobodo in lepšo bodočnost svojega naroda. V Osvobodilni fronti so se zbirali ljudje različnih političnih nazorov, vendar so bili vsi najdoslednejši protifašisti in borci za resnično ljudsko demokracijo.“

Že v zimi leta 1943—44, torej v dobi oborožene borbe proti nacističnemu nasilju, je bil ustanovljen Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slov. Koroško, ki so ga sestavljali deloma ilegalci — partizani, izključno samo domačini — Korošci, deloma pa tudi legalni rojaki iz raznih delov Slovenske Koroške. Ta osrednji politični organ Osvobodilne fronte na Koroškem je vse od svoje ustanovitve zbiral in združeval izključno samo dosledne protifašiste. Prav zaradi njegove odločne protinacistične borbe mu je uspelo, da je politično razgibal

najširše plasti slovenskega naroda na Koroškem. Poleg tega so širokogrudna demokratična načela Osvobodilne fronte omogočila tudi poštenim avstrijskim protifašistom, da se vključijo v oboroženo borbo proti nacizmu in njegovim bolnim izrodkom.

Kakor je Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško že v dobi najhujšega nacističnega nasilja združevala v svojih vrstah dosledne borce proti nacizmu in fašizmu, prav tako danes njena načela izpričujejo iskreno odločnost, da hoče dosledno nadaljevati svoj boj proti ostankom nacizma in njegove ideologije.“ (Iz Spomenice zavezniškemu svetu za Avstrijo na Dunaju za priznanje Osvobodilne fronte kot politične organizacije koroških Slovencev.)

TITOV PLEBISCIT

Z razmahom revolucionarnega duha, s partizanskimi akcijami, z napredkom organizacije, z vsem je Koroška dokazovala, da hoče postati neločljiv del skupne domovine vseh Slovencev in ostalih narodov Jugoslavije. Dogodki, ki so se odigrali izven ožjih meja Koroške v Sloveniji in Jugoslaviji, so vedno močneje odmevali tudi na

Koroškem. Ko je bilo 4. in 5. septembra leta 1944 na osvobojenem ozemlju Bele Krajine veliko zborovanje aktivistov OF iz vse Slovenije, sta se ga kot zastopnika Koroške udeležila tudi dva koroška Slovenca, Karel Prušnik in Tone Butej. Njuna udeležba na drugem zborovanju aktivistov OF je bila ponovno dokaz, da se je Koroška vključila v vseslovensko narodno-osvobodilno gibanje.

Še mnogo bolj kakor zbor aktivistov pa se je Koroška povezala z ostalo Slovenijo in vsemi narodi Jugoslavije po manifestacijah, ki so nastale na Koroškem zaradi besed maršala Tita, katere je izrekel na proslavi druge obletnice ustanovitve prve proletarske brigade dne 12. septembra 1944. V tistih besedah se je maršal Tito dotaknil vprašanja naših meja na Primorskem in tudi na Koroškem:

„Naši narodi se bore za svojo svobodo, za svojo neodvisnost, za boljšo in srečnejšo bodočnost. Toda prav tako se bore za osvoboditev tistih naših bratov, ki so desetletja zdihovali pod tujim jarmom. S tem bojem morajo biti in bodo osvobojeni naši bratje v Istri, v Slovenskem Primorju in na Koroškem in živeli bodo svobodni s svojimi brati v novi domovini. To je želja vseh nas in tudi njihova želja. Tujega nočemo, a svojega ne damo.“

Titove besede so na Koroškem odjeknile, kakor ni doslej odjeknila še nobena beseda o Koroški. Med koroškimi Slovenci se

je z bliskovito naglico širila od vasi do vasi, od človeka do človeka. Po večjih in manjših krajih so se vršila ilegalna zborovanja, s katerih so ljudje neprenehoma pošiljali resolucije s praviimi imeni, čeprav je obstajala nevarnost, da padejo resolucije v roke sovražnika. Kljub nevarnosti, da bi se mogel sovražnik maščevati nad podpisniki, so ljudje podpisovali brez strahu pred represalijami. Ko je šlo za pripadnost Slovenske Koroške k Jugoslaviji, so ljudje pozabili na strah. Resolucije z množičnih zborovanj so bile poslale iz Podjune, Roža, Ziljske doline, iz Gur med Dravo in Vrbskim jezerom, iz Celovca, Beljaka, iz vseh večjih podeželskih mest Borovelj, Pliberka, Velikovca, Rožeka, Podkloštra in nešteti manjših krajev. Poslali so jih kmečki očanci in delavski centri. Vse so izražale veselje nad izrečenimi besedami in ponovno izjavljale voljo po združitvi z rodnimi brati južno od Karavank.

Narodno revolucionarno razpoloženje koroških Slovencev, ki so ga pokazali ob Titovi izjavi o svobodi Koroške, naj ponazori odlomek iz resolucije Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte:

„Prišla je ura, pričakovana tisoč let. Pogledi so splavali proti Peci, preko Celovca h Gospe Sveti — zibelki slovenstva, kjer grom partizanskih pušk otrjuje Vaše besede, da smo postali narod, ki si svojo usodo kuje sam...“

(Iz Koroškega zbornika)

KOROŠKE ŽENE! PRAZNUJMO 8. MAREC — MEDNARODNI ŽENSKI DAN — Z DELOM ZA REŠITEV SLOVENSKE KOROŠKE, ZA RESNIČNO SVOBODO IN BOLJŠO BODOČNOST SVOJIH OTROK V TI TOVI JUGOSLAVIJI!

NAŠA ŽENA

Za staro pravdo se borimo!

Tako kličemo danes tudi me, slovenske žene in dekleta na Koroškem. Bolj kakor kdaj prej čutimo v sreih klic po svobodi. Naš boj za staro pravdo se bliža vrhuncu in zato moramo sedaj še bolj strniti svoje vrste, združene v globoki ljubezni do domovine, ki ji moramo odpreti vrata v svobodo.

Dogodki zadnjih let so se nam, koroškim ženam močno vtisnili v spomin. Marsikaj se je spremenilo zunaj nas, pa tudi v nas samih. Edino naša ljubezen do trpinčenega slovenskega naroda na Koroškem se ni spremenila, iz nje raste naša odločna volja, da začujejo naš klic po svobodi vsi narodi, da naš klic doseže tisto zgodovinsko tribuno, kjer danes veliki svet meri pravico in plačilo vsem, ki so se borili proti fašizmu. Med tistimi smo tudi me, žene Slovenske Koroške. Veliko nas je in vse hočemo in zahteva-

mo odločno priključitev Slovenske Koroške k naši novi Jugoslaviji. Dobro vemo, da samo takšna rešitev koroškega vprašanja odgovarja demokratičnim načelom in nam zagotavlja življenjski obstoj.

Na naši zemlji ni prostora za izdajake, morilce in narodne odpadnike, ki so bili še včeraj postrežljivi hlapci nemških fašistov, danes pa so zagovorniki raznih klatežev, ki jih je strah pred kaznijo pognal iz domovine. Med njimi so na žalost tudi nekateri duhovniki, ki bi morali oznanjati ljubezen do domovine in bratstvo ter sodelovanje med narodi, pa stopajo na prižnice s političnimi nagovori, v katerih blatijo svoj narod in svojo domovino. Kako naj koroška žena verjame takšnemu »pastirju«, da je pošten član svojega naroda? Naj bi sovražniki našega naroda vedeli, da ima ljudstvo za seboj trdo borbo za na-

rodno in socialno osvoboditev in da je v tej borbi zmagalo in da bo zmagovalo še naprej!

Koroške Slovenke, žene in dekleta, pravica je naša! Združimo vse sile, zgrabimo za delo! Zdaj bje ura, ne smemo je zamuditi! S prezirom zavrnimo tiste reakcionarje, ki trdijo, da dekleta in žene sodi v kuhinjo in nikamor drugam! V osvobodilnem boju smo se borile enakopravno s svojimi možmi in fanti. Trpele smo, žrtvovali in delale za svobodo — tudi danes moramo stati na straži. Storimo vse, da bo našo zmago kronala — priključitev Slovenske Koroške k FLRJ, kar pomeni z drugimi besedami: da bodo svobodni naši domovi, v svobodnih domovih radostni ljudje, gospodarji svoje usode, v njihovih sreih pa nepremagljiva vera v napredek, srečo in bodočnost Slovenske Koroške in njenih otrok.

S. Ančka.

Tudi žene se borijo za demokracijo

V Pragi zasedajo predstavnice Mednarodne demokratične federacije žena, ki povezuje 80 milijonov članic iz vsega sveta. Pri otvoritvenem govoru je predsednica federacije Eugénie Cotton dejala med drugim:

»V borbi proti fašizmu so žene spoznale svoje sile in svojo vlogo pri varovanju svobode. Žene iz najrazličnejših dežel so se udeležile boja za ustvaritev nove demokracije in tudi danes zastavljajo vse sile za utrditev te demokracije. Če govorimo o deželah z novo demokracijo, ne smemo pozabiti, da jim je to omogočil boj narodov Sovjetske zveze, ki so v osvobodilni vojni doprinesli ogromne žrtve.«

V imenu sovjetskih žena je spregovorila Nina Popova: »V naši zvezi je organiziranih 80 milijonov članic in je danes najmočnejša mednarodna demokratična organizacija žena. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so bili pri reševanju povojnih problemov doseženi uspehi, čeprav so proti temu spletkarili nasprotniki mednarodnega sodelovanja in preroki novega imperializma. Med sklepi Varnostnega sveta Združenih narodov moramo poudariti predvsem enoglasen sklep o splošni omejitvi oboroževanja. Predstavniki nekaterih vlad in predvsem vlada ZDA si z vsemi silami prizadevajo, da bi se izognili prepovedi izdelovanja atomskega orožja.«

Skrajno nezadovoljivo počasi napreduje demokratizacija v Avstriji. V Španiji vlada še vedno fašistični Francov režim. V Grčiji neofašistične tolpe, ki se opirajo na angleško orožje, nekaznovano morijo najboljše zastopnike grškega ljudstva. Na Kitajskem divja državljanska vojna, ki jo podpirajo ZDA.«

»Pravi, da se je dogodil čudež: neznan slovenski narod se je dvignil v oborožen upor proti svojim velikim zaslužnjakom in več ko poldrugo leto z uspehom bojuje svojo osvobodilno vojno. Ne slovenska reakcija, ne poklicni »omahljivci« niso mogli verjeti v ta čudež, ker nikoli niso verjeli v sile svojega naroda, še več: ker so se bali teh sil. Toda tisti, ki so resnično ljubili svobodo svojega naroda bolj od vseh drugih interesov in bolj od svojega lastnega življenja, tisti so verjeli v neizčrpne energije svojega naroda, verjeli so, da se ta čudež mora zgoditi. Ta vera v svoj narod je oplajala vso politiko OF. Ta vera je skovala slovenskemu narodu jeklene kadre, prezirajoče smrt in trpljenje, brezmejno vdane veliki stvari svobode. Ti kadri tvorijo danes osnovno preizkušeno in prekaljeno jedro slovenskega osvobodilnega gibanja, največje bogastvo slovenskega naroda, jamstvo srečnejše bodočnosti. Take kadre je moglo dati samo tako ljudsko demokratično gibanje, kakršno je OF.«

E. Kardelj, novembra 1942.

Poglavitne naloge pogodbe z Avstrijo

Nikakor ni slučaj, da se avstrijsko vprašanje ni obravnavalo z vprašanjem mirovniških pogodb z bivšimi sateliti Nemčije. Avstrija je zavzemala v vseh hitlerjevskih načrtih posebno mesto ter je igrala posebno vlogo v vojni Hitlerjeve Nemčije proti Združenim narodom. To pa zahteva, da se vprašanje Avstrije obravnava ločeno od usode drugih zaveznikov Nemčije.

Odgovornost Avstrije za vojno zahteva nujno borbo proti tistim razmeram in vzrokom, ki so privedli do »Anschlusa«. Množično včlanjevanje Avstrijcev v nacistično stranko in pomoč, ki so jo ti izkazali hitlerjevskemu režimu — to so dejstva. Če bi potlačili vprašanje odgovornosti, bi to lahko imelo nevarne posledice. To bi otežkočilo iztrebljenje strupenih klic pangermanizma in fašizma v Avstriji in oviralo denacifikacijo.

Položaj v Avstriji ne daje povoda za pomirjenje. Razklanost in omejenost današnje avstrijske demokracije opazamo na vsakem koraku. Tisk OeVP zdaj odkrito slavi Schuschnigg, bivšega kanclerja, ki je izročil Avstrijo Hitlerju in ga slika kot »Avstrijca, ki je ves prežet vroče ljubezni do domovine«. Na važnih mestih v policiji sedijo ljudje, ki so v letih heimwehrovskega nasilja zagrešili zločine in preganjali delavce.

Tudi za demokratizacijo avstrijske-

ga gospodarskega življenja niso bili podvzeti nikaki resni ukrepi.

Zakon o nacionalizaciji nekaterih industrijskih podjetij, ki ga je izglasoval parlament, je bil bolj političen maneuver, ki je bil naperjen proti izročitvi nemške lastnine Sovjetski zvezi v okviru plačevanja reparacij. Agrarna reforma ni bila izvedena, da resno je niso niti vzeli v pretres. OeVP se protivi temu načrtu, ki leži že osem mesecev nedotaknjen v parlamentu.

Armada 550.000 sumljivih »razseljenih oseb« ne ograža le miru avstrijske demokracije, temveč tudi demokratičnih sistemov sosednjih držav. Ni slučaj, da vodijo niti zarote na Madžarskem v Avstrijo.

Zivahno razpravljanje povzroča trenutno vprašanje nemške lastnine v Avstriji.

V sklepih berlinske konference je jasno in razločno rečeno, da se prvič lahko reparacijske zahteve Sovjetske zveze krijejo z dajatvami iz nemških naložb v inozemstvu, in drugič, da se Združene države in Anglija odreka silehni zahtevi nemških inozemskih aktiv v različnih deželah, med drugimi tudi v vzhodnem delu Avstrije.

V skladu s sklepi berlinske konference je prevzelo sovjetsko poveljstvo poleti 1946 upravo različnih nemških podjetij v Avstriji.

Namesto da bi se lojalno držala mednarodnih sklepov, namesto da bi pomagala sovjetskemu poveljstvu, namesto obojestranskega stvarnega razmotrivanja vseh spornih vprašanj, je stopila avstrijska vlada na pot spletkarjenja in onemogočanja ukrepov sovjetskega poveljstva.

Na konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Londonu je smatrala avstrijska vlada za potrebno, da prizna potsdamske sklepe o nemški lastnini kot osnovo za ureditev odnošajev med Avstrijo in zavezniki.

Pravice Sovjetske zveze na nemško lastnino v vzhodni Avstriji so neizpodbitne in vsak poskus revizije teh pravic lahko samo zavleče izdelavo mirovne pogodbe.

Kot osnova za izdelavo osnutka mirovne pogodbe z Avstrijo bodo nedvomno služili že sprejeti sklepi moskovske pogodbe z Italijo in drugimi državami. Ta pogodba bo omogočila, da se vzpostavi politična in gospodarska suverenost Avstrije, da se za vselej loči od Nemčije in da se napravi konec pangermanistični propagandi v Avstriji. Mirovna pogodba naj bi nudila zanesljiva jamstva, da ne bo mogla biti Avstrija nikdar zlorabljena kot izhodišče za napad na njene sosedne države in da bodo v tej deželi ustvarjeni pogoji za njen resnično demokratičen razvoj.

To so poglavitna vprašanja, ki se postavljajo pri razpravljanju o pogojih za mirovno pogodbo z Avstrijo. (»Novoje Vremja«.)

PREZIOV VORANC

1.

V gori so odkrili partizane in Nemci so zatrobili velik alarm. Do takrat še to stran planin ni bilo kdo ve kaj slišati o teh stvareh, medtem ko je na južni strani planin bila to že stara navada. Zato je med ljudstvom nastalo veliko zanimanje, dasiravno se prebivalci severne strani planin še niso popolnoma znašli, kako bi se obnašali do vsega tega. Le eno so že občutili vsi: Nemci menda le ne bodo rešili te dežele vseh težav, čeprav so se skrajno hvalili, da bodo. Ker policija, ki je bila v trgu, sama ni mogla, ali si ni upala očistiti gore, so Nemci mobilizirali prebivalce na hajko. Nabrati so veliko število prostovoljcev. Ko so se možje in fantje priglašali, nobeden ni mislil na kaj hudega in na manj na to, da bi znala teči tudi kri. Dobili so pu-

ške, neka sprememba je nastala in vojna je bila tako daleč.

Ko so Nemci prišli k Rojniku, se je sin Francuh takoj javil, da gre zraven. Od Rojenka so šli k sosedu Sojenku, kjer so imeli tudi sina pri hiši. Temu je bilo ime Blažuh.

»Če greš ti, Francuh, grem tudi jaz!« je vzkliknil ta in se brez premisleka pridružil.

Potem so šli k Vojenku. Vojenkov sin Mihun je bil nekoliko mlajši od obeh prvih, a je takoj hotel biti zraven. Preden pa so odgnali tega fanta od hiše, ga je mati še poklicala v hišo. Tam ga je pokrižala in mu rekla:

»Mihun, pojdi, ali glej da ne boš napravil ničesar hudega. Oni drugi so tudi ljudje!«

Te besede so se fantu tako vogle na srce, da bi se bil najrajši umaknil, to-

da tega mu sramota pred onima dvema ni dopustila. Zato je vseeno šel zraven.

Tisto prvo noč so vse skupaj, ki so jih nabrali, zaprli v šolo v bližnjem trgu. Ker so nekateri prinesli seboj mesa in pijače, je vladalo spočetka židano, razpoloženje. Nemci so delili tudi cigarete. Nekateri so hoteli prepevati, toda Nemci jim tega niso dovolili. Tistega drvarja, ki je Nemcem naznanil, da so v gori partizani, so imeli v posebni sobi in ga niso pustili med druge ljudi. Zgodaj so ugasnili luči in možje so morali poleči po goilih tleh. Drugo jutro so jih zgodaj poklicali, ker so morali še pred svitom priti do gore.

Še pred prvim svitom je korakala dolga vrsta Nemcev in prostovoljcev proti gori, kakih dve sto ljudi mogoče. Po dolini so šli zapovrstjo. Dokler so hodili med polji in med njivami, so bili še vsi dobre volje, ko pa so prišli do gore in jih je obdal črni les s svojimi sencami, s šumom svojih večnih globač in prepado, je procesiji postalo nekoliko tesnejše pri srcu. Gori na vrhovih planin se je že svetlila dan, medtem ko je po dolinah še ležala gosta tema.

Rojenkov, Sojenkov in Vojenkov

so se držali skupaj. Že med potjo skozi dolino je dejal Rojenkov na glas:

»Mi bomo držali skupaj, pa naj pride kar koli hoče!«

Sojenkov Blažuh je pripomnil k temu:

»Jaz ne zastopim teh partizanov ali hostnikov. Kak smisel ima uganjati zdaj te stvari. Če smo edeninštridesetega leta izgubili vojsko, smo jo pač izgubili. Bog pomagaj!«

Rojenkov in Sojenkov sta bila edeninštridesetega leta mobilizirana in ujeta od nemške vojske, toda kmalu izpuščena, ker so ju smatrali za sinova zapeljanega ljudstva. Zdaj je govoril s takim glasom, ko da bi se opravičeval, ali pa opravičeval one, ki se klatijo po hosti.

Vojenkov Mihun pa je dejal, ko da bi ne slišal, kaj govorita ona dva:

(Dalje)

Izdajatelj, lastnik, odgovorni urednik lista: dr. Matko Scharwitsch, Wien XVI, Ottakring, Gertrudenstrasse 83. — Glavni urednik: dr. Franci Zwitter. — Uredništvo in uprava: Wien IV, Waaggasse 6/II. Telefon B 29-9-20. — Podružnica uprave: Celovec (Klagenfurt), Volkermarkterstrasse 21/I. — Tiska: »Globus«, Zeitungs-Druck- und Verlagsanstalt G. m. b. H., Wien I, Fleischmarkt 3-5.